

Vergaderjaar 2019–2020

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

CB

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 24 augustus 2020

De leden van de vaste commissie voor Financiën¹ hebben kennisgenomen van de brief van de Minister van Financiën over het jaarverslag van het Europees Stabiliteitsmechanisme van 25 juni 2020.² Naar aanleiding hiervan hebben de fractieleden van **FVD** op 10 juli 2020 enkele vragen gesteld aan de Minister.

De Minister heeft op 20 augustus 2020 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Financiën,
Van Dooren

¹ Samenstelling:

Essers (CDA), Koffeman (PvdD), Backer (D66), Ester (CU), Faber-van de Klashorst (PVV), Van Apeldoorn (SP), Sent (PvdA), Van Strien (PVV), Jorritsma-Lebbink (VVD), N.J.J. van Kesteren (CDA), Schalk (SGP), Van Rooijen (50PLUS), Wever (VVD), Van Ballekom (VVD), Crone (PvdA), Frentrop (FVD) (*voorzitter*), Geerdink (VVD), Gerbrandy (OSF), Karimi (GL) (*ondervoorzitter*), Van der Linden (FVD), Otten (Fractie-Otten), Rietkerk (CDA), Rosenmöller (GL), Vendrik (GL), Van Wely (FVD), Van der Voort (D66)

² *Kamerstukken I 2019/20, 21 501-07, CA.*

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR FINANCIËN

Aan de Minister van Financiën

Den Haag, 10 juli 2020

De leden van de vaste commissie voor Financiën hebben kennisgenomen van uw brief over het jaarverslag van het Europees Stabiliteitsmechanisme (hierna: ESM) van 25 juni 2020.³ Naar aanleiding van deze brief hebben de fractieleden van **FVD** enkele vragen.

In de brief meldt u dat het ESM een nieuw hoofdkantoor voor zichzelf gaat bouwen. Het huurcontract voor het huidige gebouw eindigt over acht jaar (28 april 2028) en nu reeds heeft het ESM vastgesteld dat de constructie van een nieuw gebouw 7 tot 8 jaar zal duren, maar goedkoper zal uitvallen dan het huren van een gebouw na 2028 op een vergelijkbare locatie. Dit roept bij de fractie van FVD de volgende vragen op: Hoeveel medewerkers telt het ESM nu? Hoeveel medewerkers verwacht het ESM in 2028 te hebben? Is er een streven om het aantal medewerkers te doen dalen? De niet-personeelskosten (other administrative expenses) van het ESM stegen van € 33,8 miljoen in 2018 tot € 38,6 miljoen in 2019.⁴ Dat is een stijging van meer dan 14 procent. Acht u deze stijging gerechtvaardigd? Onderneemt de Nederlandse regering enige actie om deze kosten in te dammen? Zo ja, welke?

Hoeveel huur betaalt ESM nu en in de jaren tot en met 2028? De leden van FVD lezen in het jaarverslag van ESM dat de «rental and related services» in het verslagjaar stegen van € 4 miljoen naar € 5,7 miljoen.⁵ Zijn dit de huurkosten waarnaar verwezen wordt bij de plannen voor nieuwbouw? Waarom stegen deze kosten in het verslagjaar met bijna 50 procent? Is bij de berekening dat nieuwbouw voordeliger is uitgegaan van de huurkosten over 2018 of van die over 2019? Wat zijn de kosten van het nieuwe gebouw? Welk deel van die kosten is aan Nederland toe te rekenen? Is overwogen te kiezen voor een minder luxe locatie na 2028? Meent u dat binnen het ESM een cultuur bestaat van kostenbewustzijn? Meent u dat binnen de cultuur van het ESM het besef bestaat dat men werkt met gemeenschapsgeld?

Hoe lang denkt het ESM te zullen bestaan? Hoe lang acht u het bestaan van het ESM noodzakelijk?

De leden van de vaste commissie voor Financiën zien uw reactie met belangstelling en bij voorkeur binnen vier weken na dagtekening van deze brief tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Financiën,
P.M.L. Frentrop

³ *Kamerstukken I 2019/20, 21 501-07, CA.*

⁴ *European Stability Mechanism, Annual Report 2019, p. 114, Bijlage bij: Kamerstukken I 2019/20, 21 501-07, CA.*

⁵ *European Stability Mechanism, Annual Report 2019, p. 114, Bijlage bij: Kamerstukken I 2019/20, 21 501-07, CA.*

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 augustus 2020

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de Eerste Kamerfractie van FVD naar aanleiding van de brief inzake het jaarverslag ESM van 25 juni jl. met kenmerk 167147.01u.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

ANTWOORDEN OP VRAGEN EERSTE KAMER

Hoeveel medewerkers telt het ESM nu? Hoeveel medewerkers verwacht het ESM in 2028 te hebben? Is er een streven om het aantal medewerkers te doen dalen?

Op personeelsvlak wordt regelmatig beoordeeld of de uit te voeren taken door het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) nog in verhouding staan tot het aantal medewerkers. In het HR-budget voor 2020 is ruimte voor maximaal 212 medewerkers. Over toekomstige personeelsontwikkelingen richting het jaar 2028 heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Wel ligt in de lijn der verwachtingen dat het aantal medewerkers de komende jaren enigszins zal toenemen gezien de voorgenoemde hervorming van het ESM, waardoor het ESM extra taken zal krijgen. Deze extra taken zullen onder andere bestaan uit het voorzien in het gemeenschappelijk achtervangmechanisme voor het gemeenschappelijk ontwikkelingsfonds voor bankresolutie, een grotere rol van het ESM bij de vormgeving en het monitoren van aanpassingsprogramma's, alsmede bij de schuldhoudbaarheidsanalyse voor lidstaten die een aanvraag voor stabiliteitssteun bij het ESM doen.⁶

De niet-personeelskosten (other administrative expenses) van het ESM stegen van € 33,8 miljoen in 2018 tot € 38,6 miljoen in 2019. Dat is een stijging van meer dan 14 procent. Acht u deze stijging gerechtvaardigd? Onderneemt de Nederlandse regering enige actie om deze kosten in te dammen? Zo ja, welke?

De toename van de *other administrative expenses* van het ESM ten opzichte van 2018 komt mede doordat de kosten voor de huur en gerelateerde diensten zijn toegenomen. De toename betreft een verhoging van de kosten over de afgelopen drie jaar, die pas in 2019 is gevorderd door de eigenaar van het pand. Ook zijn onder andere de kosten voor ICT en tijdelijke ondersteuning zoals juridische adviesdiensten toegenomen. Overigens valt onder de categorie *other administrative expenses* ook de post *interim and secondment fees*, welke bestaat uit de kosten die het ESM maakt voor medewerkers geplaatst vanuit andere internationale financiële instellingen, interim medewerkers en tijdelijk ingehuurd personeel.

In de Raad van bewind en een subcomité daarvan dat zich buigt over de uitvoering van de begroting en de personeelskosten (*Budget Review and Compensation Committee*, BCC) vinden besprekingen plaats over het budget van het ESM. Nederland heeft in beide zitting. De Raad van bewind keurt de jaarlijkse begroting van het ESM goed. De inzet van Nederland in deze gremia is om de uitgaven proportioneel te houden aan de taken en de omvang van het ESM.

Hoeveel huur betaalt ESM nu en in de jaren tot en met 2028?

Het ESM verwacht in de periode van 2018 tot en met 2028 zo'n € 51 miljoen aan huur te betalen.⁷

De leden van FVD lezen in het jaarverslag van ESM dat de «rental and related services» in het verslagjaar stegen van € 4 miljoen naar € 5,7 miljoen. Zijn dit de huurkosten waarnaar verwezen wordt bij de plannen

⁶ De afspraken over de ESM-hervorming kunt u teruglezen in het verslag van de Eurogroep van 3 december 2018:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/12/07/verslag-eurogroep-en-ecofinraad-van-3-en-4-december-2018>.

⁷ Met een geraamde inflatie van 1,6% over deze jaren.

voor nieuwbouw? Waarom stegen deze kosten in het verslagjaar met bijna 50 procent? Is bij de berekening dat nieuwbouw voordeliger is uitgegaan van de huurkosten over 2018 of van die over 2019?

De huurkosten zijn in 2019 in dergelijke mate gestegen ten opzichte van 2018 omdat er door de eigenaar van het pand een verhoging van kosten over de afgelopen drie jaar is gevorderd. Dit bedrag is pas in 2019 afgeschreven.

Uit een haalbaarheidsstudie is naar voren gekomen dat de constructie van een nieuw modern gebouw dat aan de eisen van deze tijd voldoet (waaronder duurzaamheid) de voorkeur heeft en goedkoper zal uitvallen dan het huren van een gebouw op een vergelijkbare locatie (gerekend voor de komende 20 jaar). Een belangrijk element bij de berekening is dat Luxemburg het stuk land voor het beoogde nieuwe gebouw van het ESM voor de symbolische waarde van € 1,- aan het ESM verkoopt. Mede hierdoor is het voordeliger om een nieuw gebouw te bouwen en te gebruiken aangezien in een huurprijs altijd de prijs van het land verwerkt is (plus de kosten van het gebouw/het bouwen en de winst voor de eigenaar).

Wat zijn de kosten van het nieuwe gebouw? Welk deel van die kosten is aan Nederland toe te rekenen?

De Raad van gouverneurs heeft tijdens de jaarvergadering van 11 juni jl. ingestemd met de plannen voor de constructie van een nieuw gebouw voor het ESM.⁸ Het projectbudget is 110,2 miljoen euro, inclusief een grote buffer voor onvoorziene kosten. Luxemburg zal in eerste instantie voor de bouw van het pand betalen. Het ESM zal voor de aankoop van dit nieuwe gebouw in 2028 de komende jaren elk jaar een deel van het netto inkomen van het ESM apart zetten. Hiervoor wordt dus geen bijdrage van de aandeelhouders gevraagd. Zoals in het vorige antwoord toegelicht, is de verwachting dat de nieuwbouw op termijn een kostenvoordeel met zich meebrengt.

Is overwogen te kiezen voor een minder luxe locatie na 2028?

Het ESM is momenteel reeds gevestigd in Luxemburg en is daar middels het ESM-verdrag ook toe verplicht. Daarnaast huisvest Luxemburg meerdere internationale instellingen, waaronder het Europees Gerechtshof, de Europese Rekenkamer en de Europese Investeringsbank. De nieuwbouw van het ESM zal net als het huidige gebouw en de andere Europese instellingen gelokaliseerd zijn in de wijk Kirchberg, ten noordoosten van het stadscentrum. Luxemburg heeft een aantrekkelijk voorstel gedaan aan het ESM, waarbij het stuk land voor het beoogde nieuwe gebouw voor de symbolische waarde van € 1,- aan het ESM verkocht zal worden.

Meent u dat binnen het ESM een cultuur bestaat van kostenbewustzijn? Meent u dat binnen de cultuur van het ESM het besef bestaat dat men werkt met gemeenschapsgeld?

Tijdens de vergaderingen van de Raad van bewind (inclusief de BCC) en de Raad van gouverneurs van het ESM komt regelmatig het belang van kostenbewustzijn naar voren. Nederland vraagt in de vergaderingen ook

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-europese-unie/documenten/kamerstukken/2020/06/04/geannoteerde-agenda-eurogroep-11-juni-2020> en <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-europese-unie/documenten/kamerstukken/2020/06/25/kamerbrief-jaarvergadering-esm-2020>.

regelmatig aandacht hiervoor en staat hierin niet alleen. Het ESM moet verantwoording afleggen aan de aandeelhouders, zijnde de eurolidstaten. De publieke externe controle op het ESM wordt uitgevoerd door een onafhankelijk auditcomité. Het ESM houdt het auditcomité en de bestuursraden van de nieuwbouw op de hoogte en zal dit gedurende het project blijven doen.

Hoe lang denkt het ESM te zullen bestaan? Hoe lang acht u het bestaan van het ESM noodzakelijk?

Het ESM is in 2012 opgericht in reactie op de eurozonecrisis als permanent onderdeel van de architectuur van de Economische en Monetaire Unie (EMU). Het doel van het ESM is het vrijmaken van middelen en het verstrekken van stabiliteitssteun ten gunste van ESM-lidstaten die te maken hebben of worden bedreigd door ernstige financieringsproblemen en via deze wijze de financiële stabiliteit in de eurozone en de lidstaten te waarborgen.